

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

20 02

Tijdvak 2

Inzenden scores

Uiterlijk op 21 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar de Citogroep zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examiner en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.
Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten, die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;
- 3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring, uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;
- 3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examiner of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door een kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Antwoordmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Migratie en Vervoer

Maximumscore 3

1 □ A: de leeftijdsgroep 20–35 jaar	<u>1</u>
B: Voorbeelden van juiste redenen zijn: De mensen uit deze leeftijdsgroep:	
• zijn gemotiveerd om (aan het begin van hun werkzame leven) elders een beter bestaan op te bouwen.	
• zijn sterk/gezond (zodat ze in West-Europa een kans maken op de arbeidsmarkt).	
• zijn veelal nog ongebonden (zodat ze gemakkelijker hun land kunnen verlaten).	
• werden door bedrijven in West-Europa gevraagd als werkracht.	
per juiste reden	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 6	
2 ☐ A: ja Een voorbeeld van een juist argument is: De leeftijdsgroep 20–60 jaar (de beroepsbevolking) neemt in deze periode flink af / neemt af met ongeveer tien miljoen mensen	<u>2</u>
<i>Opmerking</i> Alleen het antwoord 'ja' of het antwoord 'ja' met onjuiste argumenten: 0 punten.	
B: twee van de volgende manieren: • verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd • verhogen van de kinderbijslag • verbetering van de kinderopvang • meer vrouwen aan het arbeidsproces laten deelnemen • verlenging van de werkweek • invoeren van arbeidsbesparende technieken	
per juiste manier	<u>1</u>
C: twee van de volgende categorieën: • politieke vluchtelingen • illegale migranten/economische vluchtelingen • volgmigranten (in het kader van gezinshereniging/-vorming)	
per juiste categorie	<u>1</u>
Maximumscore 2	
3 ☐ Voorbeelden van een juiste reden zijn: • De migratie vergroot de integratieproblematiek. • De EU-landen hebben vooral belangstelling voor hooggeschoolde immigranten.	
per juiste reden	<u>1</u>
Maximumscore 3	
4 ☐ A: Uit de beschrijving moet blijken dat het aandeel van de vijf grootste immigrantengroepen in de totale buitenlandse bevolking in de genoemde landen daalt	<u>2</u>
B: Voorbeelden van een juiste categorie zijn: • politieke vluchtelingen/asielzoekers • migranten uit het voormalige Oostblok	<u>1</u>
Maximumscore 2	
5 ☐ A: woonmotief	<u>1</u>
B: werkmotief	<u>1</u>
Maximumscore 2	
6 ☐ Almere	
Maximumscore 4	
7 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat: • in de periode 1960–1980 de vergrijzing werd versneld door de suburbanisatie van jonge gezinnen	<u>2</u>
• in de periode 1980–2000 de vergrijzing werd verminderd door de vestiging van jonge (vooral) buitenlandse migranten	<u>2</u>
Maximumscore 2	
8 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat deze locatie in een perifeer gedeelte van Nederland ligt.	

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
9 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is: Het gebied ligt tussen twee economisch belangrijke gebieden in.	
Maximumscore 2	
10 ☐ A: overname van een deel van de vracht- en chartervluchten van Schiphol B: Voorbeelden van een juist argument zijn:	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Voor de overname van een deel van de chartervluchten is de afstand/ligging ten opzichte van Schiphol niet belangrijk. • Vracht kan ook vanuit deze locatie verspreid worden over Europa/België/Zuid-Nederland. 	<u>1</u>
Maximumscore 2	
11 ☐ Voorbeelden van juiste kostenposten zijn:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kosten die gemaakt moeten worden om de geluidshinder te beperken. • Kosten die gemaakt moeten worden om de lokale luchtverontreiniging te beperken. • Kosten om de aantasting van de natuur/het landschap te beperken. 	
per juiste kostenpost	<u>1</u>
Maximumscore 4	
12 ☐ Deze gegevens zijn niet geschikt. Voorbeelden van juiste argumenten zijn:	
<ul style="list-style-type: none"> • De gegevens hebben slechts betrekking op één jaar zodat er geen groei/afname is af te leiden uit de gegevens. • Uit de gegevens blijkt geen enkele relatie tussen de capaciteit van de luchthavens en het aanbod van reizigers (51e druk). • Uit de gegevens blijkt geen enkele relatie tussen de capaciteit van de luchthavens en het aantal vertrokken vliegtuigen (52e druk). 	
per juist argument	<u>2</u>
<i>Opmerking</i> <i>Alleen het antwoord 'Deze gegevens zijn niet geschikt' of het antwoord 'Deze gegevens zijn niet geschikt' met onjuiste argumenten: 0 punten.</i>	
Maximumscore 4	
13 ☐ A: Voorbeelden van juiste gegevens zijn:	
<ul style="list-style-type: none"> • inwoneraantal • oppervlakte van het land • bevolkingsdichtheid 	
per juist gegeven	<u>1</u>
B: Voorbeelden van een juiste uitleg zijn:	
<ul style="list-style-type: none"> • Aantal inwoners van Nederland is klein, daardoor een klein aanbod (binnenlandse) reizigers. • Klein oppervlak, daardoor kortere afstanden die met andere vervoermiddelen worden afgelegd dan met het vliegtuig. • De bevolkingsdichtheid is in Nederland groot; daardoor kunnen er gemakkelijk ruimtelijke conflicten ontstaan. 	
per juiste uitleg	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Bij B mag een uitleg alleen goed gerekend worden als het bijbehorende gegeven bij A is genoemd.</i>	

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
14 ☐ Voorbeelden van juiste argumenten zijn:	
• Het transport over water kan dan over de grootste afstand (binnen Nederland) plaatsvinden en dat is het goedkoopste.	
• Hier kruist een belangrijke oost-westverbinding een belangrijke noord-zuidverbinding (A 50).	
per juist argument	<u>1</u>
Maximumscore 2	
15 ☐ Uit het antwoord moet blijken dat:	
• een toename van de vervoersstromen via de A15-as kan leiden tot afname/minder toename dan voorzien van de vervoersstromen over de A1 en de A12	<u>1</u>
• hierdoor in de gemeenten Apeldoorn en Ede minder ruimte hoeft te worden gereserveerd voor economische activiteiten die met de transportsector verbonden zijn	<u>1</u>
Maximumscore 1	
16 ☐ (Hoge) Veluwe	
Maximumscore 2	
17 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:	
• Kaart 55E1 (52e druk: 61E1): de A15 gaat dwars door een groene buffer.	
• Kaart 55C (52e druk: 61C): de A15 gaat dwars door een gebied waar behoud of herstel van de natuur centraal staat.	
• Kaart 55D (52e druk: 61D): de A15 gaat dwars door een (bestaand of te ontwikkelen) natuurgebied/een verbindingzone van de ecologische hoofdstructuur.	
<i>Opmerking</i>	
<i>Alleen een juiste combinatie van kaartnummer en uitleg kan punten opleveren.</i>	
Politiek en Ruimte	
Maximumscore 4	
18 ☐ A: Gezien de bevolkingsomvang van Nederland is 9% (bij in- en uitvoer) relatief hoog	<u>2</u>
B: Goede antwoorden verwijzen naar de gunstige verkeersligging van Nederland	<u>2</u>
<i>Opmerking</i>	
<i>Bij antwoord A moet een relatie worden genoemd met de bevolkingsomvang van Nederland. Een antwoord als: omdat Nederland een klein land is, moet worden fout gerekend.</i>	
Maximumscore 3	
19 ☐ A: België	<u>1</u>
B: Uit het antwoord moet blijken dat van de mogelijke handelspartners van Nederland, België de 'intervening opportunity' vormt omdat het aan Nederland grenst	<u>2</u>
Maximumscore 2	
20 ☐ Met de meeste Europese landen heeft Nederland een positieve handelsbalans, met de rest van de wereld meestal een negatieve.	
Maximumscore 3	
21 ☐ A: In Nederland is sprake van een sterke regionale specialisatie bij groenten en in iets mindere mate bij aardappelen en suiker	<u>2</u>
B: Uit de verklaring moet blijken dat er in Nederland veel meer groenten, aardappelen en suiker wordt geproduceerd dan voor eigen gebruik nodig is	<u>1</u>

Maximumscore 2

- 22 Uit de uitleg moet blijken dat regionale specialisatie in de landbouw zal plaatsvinden daar waar sprake is van relatieve voordelen; dat kan leiden tot lagere prijzen voor de consument.

Opmerking

Als leerlingen met behulp van een voorbeeld duidelijk maken dat concentratie van landbouw in een gunstig gelegen gebied leidt tot lagere kosten en dus lagere prijzen, dan mag dat antwoord worden goed gerekend.

Maximumscore 2

- 23 Kaart 49C (52e druk: 55C) laat zien dat de oppervlakte in gebruik voor de glastuinbouw in Noord-Limburg in deze periode flink / met 80/90 ha is toegenomen.

Opmerking

Alléén een juiste combinatie van kaart én uitleg mag worden goed gerekend.

Maximumscore 3

- 24 het oostelijk gedeelte van Duitsland 1
 Uit het antwoord moet blijken dat dit deel van Duitsland nog een laag BBP kent/nog vrij arm is (terwijl tuinbouwproducten relatief duur zijn). Als het daar economisch beter gaat zal de vraag naar tuinbouwproducten er wellicht toenemen 2

Maximumscore 4

- 25 A:

	Bedrag netto ontvangen (+) of betaald (-) in 1995 per inwoner		BNP per inwoner
	51e druk	52e druk	52e druk
	in guldens	in euro	in euro
België	- 50	- 25	20.315
Denemarken	+ 100	+ 50	20.515
Nederland	- 250	- 125	19.200

per juist ingevulde kolom: Bedrag netto ontvangen / BNP per inwoner 1

B: Voorbeelden van combinaties van een juiste conclusie met een juiste toelichting zijn: 2

- Nee; je mag op grond van alleen het BNP per hoofd / slechts één enkel gegeven deze conclusie niet trekken.
- Ja; het BNP per hoofd van de bevolking is in Nederland lager dan in de beide andere landen, terwijl Nederland per inwoner meer bijdraagt aan de EU dan België, en Denemarken zelfs een netto-ontvanger is.

Opmerking

Alleen een juiste combinatie van ja/nee met een juiste toelichting kan worden goed gerekend.

Maximumscore 4

- 26 A: Deze landen zullen vermoedelijk wel netto betalende blijven omdat de uitbreiding van de EU met (arme) landen in Oost-Europa veel geld zal gaan kosten 2
 B: twee uit 70A, 70B en 70C (52e druk: 80A, 80B en 80C) 2

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 4	
27 ☐ A: Het werkloosheidspercentage van Flevoland steekt zeker niet ongunstig af tegen het Nederlands gemiddelde	<u>1</u>
Dit blijkt uit de gevonden werkloosheidscijfers: Flevoland 3,6%, Nederland gemiddeld: 4,1%	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Beide werkloosheidscijfers moeten juist vermeld zijn.</i>	
B: Uit het antwoord moet blijken dat Flevoland tot de arbeidsmarkt van de noordvleugel van de Randstad behoort	<u>2</u>

Einde